

12 OT & NT

(Bijgewerkt 03-02-2021)

- zo heeft hij ten behoeve van de afwikkeling van de nalatenschap een privé-rekening geopend omdat de stichting niet bij de Kamer van Koophandel was ingeschreven, ofschoon de aanvrager ruim de tijd had gehad de stichting in te schrijven (Hof van Arnhem) -

HET OUDE TESTAMENT	1
HET NIEUWE TESTAMENT	3
DE PRIVÉ-REKENING	4
LOUWES' INTERESSE VOOR HET BUITENLAND	5
LOUWES' WAAKHOND	8
ARNHEM 2000	8
CASSATIE 2001	9
VELLINGA HEEFT GELIJK, MAAR KRIJGT HET NIET	11
DE HAAN KRAAIT DE EERSTE MAAL	13
DE HAAN KRAAIT EEN TWEDE MAAL	15
DE HAAN KRAAIT DE DERDE MAAL	17
DAAR MOET OP GEDRONKEN WORDEN	18

In het hoger beroep – aangespannen door het OM - voor het gerechtshof van Arnhem (22 december 2000) ging Louwes alsnog het pak in op drie gronden: hij was in Deventer op donderdagavond (*Vastgepind, Nova Zembla, Mobiel geklets*), hij had het moordwapen ter hand genomen (*His Master's Voice*) en hij had gepoogd zich meester te maken van de nalatenschap. Over deze laatste actie handelt dit hoofdstuk.

Het Hof van Den Bosch (9 februari 2004) aanvaardde dit onderdeel niet langer als een bewezen feit. Maar je kunt je voorstellen dat het wel in het oordeel van het Hof heeft meegespeeld dat er op zijn minst één of ander motief ten grondslag moet hebben gelegen aan deze misdaad. Het is duidelijk geen uit de hand gelopen inbraak. Immers handhaafde het Hof het verdict 'met voorbedachten rade'. Mijn inziens impliceert deze formulering een motief. Juridisch mag de inhoud van deze formulering misschien zijn losgezongen van deze betekenis, het blijft nogal ondubbelzinnig Nederlands.

Later is in een uitgave getiteld *De Deventer moordzaak. Het complot ontrafeld* (Bas Haan 2009) door een journalist het motief in ere hersteld, gebruik makend van oude gronden en een daaraan toegevoegde 'ontdekking' van zichzelf. Wat er van over is gebleven in de herziene uitgave van zijn werk was bij het uploaden van dit werk mij nog niet bekend.

Het oude testament

Op 29 december 1996 overleed dr. Willem Wittenberg, de echtgenoot van de vermoorde Jacqueline Wittenberg ten gevolge van een hartfalen. Dr. Wittenberg was actief geweest op de beurs en had een aardig vermogen vergaard. Er was sprake van bijna 4 miljoen gulden. Bij zijn overlijden verviel dit bezit geheel aan zijn echtgenote, het echtpaar bleef kinderloos. De weduwe realiseerde zich in het vervolg dat ook zij sterfelijk was en het vermogen uiteindelijk zou vervallen aan haar moeder en vervolgens aan haar zus en broer. Aangezien zij in redelijke onmin leefde met haar familie, wilde zij dit automatisme doorbreken.

Op 7 februari 1997 kwam een testament tot stand met de hulp van een goede vriend. Deze nam ook de taak van executeur-testamentair op zich. Het testament regelde een aantal legaten, maar het merendeel van het vermogen zou vervallen aan de echtgenote van diezelfde executeur-testamentair en hun dochtertje. Waarom? Of de band tussen Jacqueline en deze familie was op dat moment heel hecht of de band tussen Willem en deze familie was ooit zo hecht geweest.

De benoemde erfgename was de dochter van de vroegere overburen van het echtpaar Wittenberg. Met deze burenen waren de Wittenbergs naar het schijnt zeer goed bevriend geweest. Deze burenen waren inmiddels overleden. Vermoedelijk werd de dochter geboren in een periode dat Jacqueline een miskraam meemaakte, wat iets van de bijzondere band zou verklaren; een getuige wees op die mogelijkheid. Het dochtertje van de executeur-testamentair nam de plek in van een geliefd klein-kind.

Later verzuurde de relatie, hierover zijn meerdere verklaringen in het tactisch journaal aanwezig. Het heeft er even de schijn van dat Louwes voor de voeten werd geworpen dat juist hij die slechte relatie had aangekaart (requisitoir Advocaat-Generaal Brughuis Den Bosch 2004):

"De verdenking zou veel eerder gaan in de richting van degenen, die éérs als begunstigen in het testament genoemd werden en in het herziene testament achter het net visten. Het politie-onderzoek heeft zich dan ook in eerste instantie wel degelijk dáárop gericht; wellicht niet in het minst, omdat Louwes een buitengewoon onaangenaam verhaal opdiste over de in het testament genoemde familie. Waar de gang van zaken rond de Stichting en, meer in het algemeen, rond het testament in de richting zou kunnen leiden van andere verdachten, geldt dat ook voor iets anders: de fles wijn op het tafeltje. Ik denk dat het helemaal niet zo gek is te veronderstellen dat getracht is (evenals bij het testament) een dwaalspoor uit te zetten. Louwes zelf drinkt niet, ook geen wijn."

Bovenstaande uitspraak lijkt ervan uit te gaan dat Louwes maar wat rondbazuinde op dit punt. Dat dit kon worden beweerd valt slechts te verklaren uit de omstandigheid dat het tactisch journaal tot het proces in 2003/4 niet behoorde tot de processtukken en ten tijde van het proces nog niet genoeg was "doorgevlooid". Het bevat ruim 1000 bijdragen. En het liet zich ook verklaren, doordat het dossier onvolledig was.

De aanleiding tot de verslechtering in de relatie van de weduwe met de executeur-testamentair van het 'oude testament' lag volgens vier getuigen in opmerkingen van zijn kant over de - niet geringe - geldwaarde van het portret van Dr. Willem Wittenberg, geschilderd door Jan Asselbergs.

Louwes was wel de eerste, die over die verzuurde relatie verklaarde, maar dat kwam gewoon, omdat hij één van de eersten was, die werd gehoord. **Vier** andere getuigen vertelden over de aanleiding voor de verwijdering tussen Jacqueline en haar erfgename: de toenmalige executeur-testamentair en echtgenoot van de erfgename had iets gezegd over de waarde van het portret van Willem Wittenberg dat Jacqueline na Willems overlijden hadden laten vervaardigen door een vrij vermaarde portretschilder. Die uitlating was slecht gevallen dat blijkt alleen al uit het feit dat maar liefst vier getuigen dit voorval oprakelden. Ook was er onenigheid ontstaan over een geschenk dat de 'kleindochter' nog te goed had van Willem. Dat was volgens de weduwe veel te duur uitgevallen: een beloofde pony was uiteindelijk een paard geworden en ook de onderhoudskosten zouden voor rekening van de weduwe komen. Dit verhaal, als eerste 'opgedist' door Louwes - nogmaals, omdat hij als eerste werd gehoord - werd door twee bronnen bevestigd. Eén daarvan was de schoonheidsspecialiste 'Wilma', die het verhaal nog sterker aanzette dan Louwes. De betreffende voormalige executeur-testamentair kreeg achter zijn rug om vervelende kwalificaties toegeslingerd. Al of niet terecht. We kunnen het niemand meer vragen - Wilma is intussen overleden en nog een andere vriendin van mevrouw Wittenberg ook - maar het staat wel allemaal opgeschreven in het tactisch journaal en in een PV.

Een andere reden, waarom het testament van 1997 niet houdbaar bleek, is een speculatie van mijn kant: doordat de erfgenamen geen familie waren, ging het overgrote deel van de erfenis gewoon naar de Staat der Nederlanden. Geld was duidelijk een obsessie voor de weduwe, althans weer volgens getuigen; dit gegeven zal haar dus weinig rust geschonken hebben. Maar vooral lijkt het erop dat de weduwe een oude gedachte uit de tijd dat Willem nog leefde weer in focus kreeg: zij zouden aan het werk van Willem een extra dimensie kunnen geven, door een Stichting in het leven te roepen voor de nazorg aan ex-patiënten uit de psychiatrische praktijk.

Het nieuwe testament

Een testament om dit nieuwe gedachtegoed te regelen, kwam tenslotte op 13 september 1999 tot stand, zonder dat de voormalige executeur-testamentair van het oude testament daar - volgens eigen zeggen - enig notie van had. Dat laatste was ook zo geregeld door de weduwe, volgens de verklaring van Louwes en ook weer een andere getuige: de door Maurice de Hond op de korrel genomen 'klusjesman'. Hij bleek van opvallend veel details op de hoogte, en zeker niet alleen betreffende de financiële details. Naast hem waren haar notaris, haar beleggingsadviseur, Ernest Louwes nog tenminste vier andere kennissen wél van de totstandkoming van het nieuwe testament op de hoogte. De 'klusjesman' had actief meegedacht en had materiaal opgezocht.

Dit testament hield in dat de erfgenamen uit het vorige testament vanaf dat moment genoeg moesten nemen met een - nog steeds vorstelijk - legaat en dat de overige legathouders in belangrijke mate ongemoeid bleven. Het resterend vermogen werd overgedragen aan de *Dokter Wittenberg Stichting*. In geval van overlijden kreeg Louwes de volledige regie. Hij moest de uitvaart regelen, de erfenis naar de Stichting overhevelen, legaten uitkeren en het bestuur van de stichting voorzitten. Hij werd om die redenen bekleed met de bevoegdheden, die samenhangen met de functie van 'executeur-testamentair met bezit'. Dat was gezien zijn opdracht *onvermijdelijk*. Daar kom ik nog uitvoerig op terug.

Uit het tactisch journaal blijkt dat Louwes in deze functie vijanden maakte binnen de familie van mevrouw Wittenberg. Hij was op basis van het testament *verplicht* de inboedel te verkopen en de opgehaalde gelden toe te voegen aan het vermogen van de stichting. Verwachtingen, die voorheen door de weduwe waren gewekt, kon hij dus niet inlossen. Ook kwam hij in conflict met de verzekeringsmaatschappij van de levensverzekering van de weduwe. Die weigerde de uitkering te doen; ze gebruikten als argument dat ze ervoor pasten de uitkering te storten op de privé-rekening van Louwes. Dezelfde privé-rekening, waaraan ook het Hof van Arnhem zich stoorde.

De privé-rekening

In een bankkluis van de weduwe had de recherche zilveren voorwerpen en een som geld (f. 17.000) aangetroffen. Ook was er geld op de plaats delict veiliggesteld; dit alles werd op het politiebureau veiliggesteld. Met Louwes werd afgesproken dat hij zich over deze zaken zou ontfermen. Dit ging op 15 oktober 1999 gebeuren, omdat Louwes die dag ook andere zaken met betrekking tot de nalatenschap moest regelen (taxatie). Dit was overigens een vrijdag. Op de donderdag ervóór bezocht Louwes de vestiging van de SNS-bank in Lelystad. Hij koos deze bank, omdat dit ook de bank was van zijn werkgever, de VVAA (Vereniging van Artsen Automobilisten). Hij ging dus niet naar een kantoor van zijn eigen bank (Postbank). Hij wilde een bankrekening beschikbaar hebben om er het geld uit de kluis en van het politiebureau op te kunnen storten. Het openen van een geschikte rekening verliep niet soepel. Hiervoor behoeven wij niet af te gaan op de verklaring van Louwes. Ook de bankmedewerkster heeft hierover verklaard en wel precies hetzelfde.

"(..)Medio oktober 1999, ik geloof 14 oktober 1999, werkte ik aan de zakelijke balie van ons bankkantoor. Er verscheen op die dag, in de morgen, een mij onbekende klant bij mij aan de balie. (..) Ik vertelde de man dat hij bij het openen van een derden-rekening de beschikking moest hebben van een uittreksel van de kamer van koophandel. De man sribbelde echter tegen en vertelde mij dat dit helemaal niet nodig was en dat hij zonder de inschrijving bij de kamer van koophandel toch een zakelijke derden-rekening wilde openen. Ik heb hierna een andere collega van mij gevraagd of dit inderdaad kon, doch deze collega bevestigde mijn opvatting dat je geen derden-rekening kon openen, zonder in het bezit te zijn van een inschrijving bij de kamer van koophandel. Ik deelde de man wederom mede dat het niet mogelijk was, waarna hij accoord ging om een rekening op zijn eigen naam te openen met de vermelding "beheer-rekening". De man vertelde mij dat hij zelf niet de eigenaar van de gelden was, doch dat hij deze gelden alleen in beheer had.(..)"

[terug naar berichten](#) **Inschrijving KVK**
[! reageer op dit bericht](#) [← terug naar onderwerpen](#)

Inschrijving KVK

Ik heb de papieren voor de inschrijving vorige week opgestuurd hoelang duurt het voor ik iets te horen krijg en wat gaat er na de inschrijving gebeuren? www. com

Van:H. geschreven op: 30 Maart 2001

Reacties op dit bericht

[inschrijving kvk](#)

Van:M., Kamer van Koophandel geschreven op: 02 April 2001

[terug naar berichten](#) **Inschrijving KVK**
[← terug naar het bericht](#) [← terug naar onderwerpen](#)

inschrijving kvk

U het kunt het beste contact opnemen met uw regionale kvk, zij kunnen u vertellen of u al geregistreerd staat.

Van:M., Kamer van Koophandel geschreven op: 02 April 2001

De KvK site in 2001. Louwes moest twee weken wachten op ontvangst van het uittreksel van de stichtingsakte van de notaris.

Daarna kon hij de inschrijvingspapieren voor de Kamer van Koophandel inzenden. Nu was het nog wachten op het terugzenden van de bevestiging van inschrijving. Reken maar op minimaal een maand voor de gehele procedure.

Het lukte Louwes uiteindelijk - gelezen het tactisch journaal van 9 november 1999 - het predicaat 'Beheer Wittenberg' op de rekening te laten zetten. Volgens de verklaring van de SNS-bank werden daar vervolgens per 17 oktober f 17000,- en f 3130,- op gestort. Een blik op de kalender leert ons dat dit een *zondag* was. De verklaring van Louwes dat hij dit geld reeds op 15 oktober stortte, klopt dus gewoon. Zo ging het destijds nog in de bankwereld, twee dagen gewoon rentevrij. Tot op dat moment hadden alleen de SNS-bank en de verzekeringsmaatschappij, die rente bleef trekken op de almaar uitblijvende uitkering, een oneigenlijk voordeel uit de moord op de weduwe behaald.

In het standaardwerk over het erfrecht dat anno 1999 als leidraad voor dit soort zaken gold, *A. Pitlo Het Nederlands Burgerlijk Wetboek /5 Erfrecht, 1997*, valt te lezen dat Louwes handelde binnen de grenzen van zijn mandaat. Grenzen, die eventueel konden worden afgebakend of aangevochten door de acties van een erfgenaam. Die erfgenaam was in dit geval de Dokter Wittenberg Stichting, dus die vlieger kon niet opgaan. Dat kun je Louwes niet aanrekenen, dat kun je Pitlo niet aanrekenen, dat kun je hoogstens de wetgever aanrekenen. Op 9 november verscheen in het tactisch journaal een notitie over de weigering van de verzekeringsmaatschappij om uit te keren. Daarin staat het volgende fragment:

"Uit het schriftelijk stuk bleek dat deze (boedel)-rek op naam stond van ECJJ Louwes onder vermelding van "beheer Wittenberg". Bekend was al dat deze rek. de privé rek van dhr & Mv Louwes is."

Uit dit fragment springt weer eens de *vooringenomenheid* en *knuligheid* van de recherche in het oog. Immers kon men al veertien dagen weten dat Louwes' privérekeningen bij de Postbank liepen en niet bij de SNS-bank. Ook had hij de bedoelde rekening niet gedeeld met zijn echtgenote.

Later (tactisch journaal 24 november 1999) zou de leiding van het VVAA nog een mening geven over de acties van Louwes:

"Na bestudering van het dossier is [directeur VVAA] noch [chef Louwes] van enige frauduleuze handeling gebleken. Hij deelde dat ook aan [verzekeringsman] mede en vertelde hem dat alle werkzaamheden van Louwes onder de vlag c.q. verantwoordelijkheid van de WAA werden uitgevoerd. Hij gaf [chef Louwes] wel de opdracht om het dossier Wittenberg zodanig door Louwes te laten inrichten dat terstond een controle kon worden uitgevoerd.

[Directeur VVAA] heeft ook een notitie doen uitgaan naar aanleiding van het gebeurde waarin de regels zouden moeten worden aangescherpt dan wel regelgeving moest worden ontwikkeld.

[Directeur VVAA] wilde ook nog in de verklaring laten opnemen dat Louwes bij SNS bank Lelystad vooroverleg had gehad over de wijze waarop in het kader van de nalatenschap een rekening moest worden geopend. Hij had dat vernomen van [chef Louwes].

Hij noemde het gedrag van Louwes in deze onhandig."

Intussen kunnen we vaststellen dat Louwes *van te voren* al bij de bank had geïnformeerd naar de mogelijkheden, om een geschikte rekening te openen; hij had zich ook al in die zin uitgelaten aan de balie van de bank. Je zou nu verwachten dat de recherche hier nader naar had gerechercheerd in plaat van meteen maar aan te nemen, dat Louwes hier frauduleus te werk ging. En misschien is dat ook gedaan en paste het resultaat niet zo goed in hun straatje.

Louwes' interesse voor het buitenland

In feite liep vanaf nu het hele onderzoek - weer - uit de rails. Er werd gewoon onzin opgebaggerd. Huiszoeken bij Louwes thuis en op zijn werk 19, 20 en 22 november 1999 leverden, gelezen het tactisch journaal van 21 november, onder meer op:

"A.00.15.05 In deze zak een uitgeknipte advertentie uit een krant, waarin een appartement, direkt aan het LAGO MAGGIORE, wordt aangeboden voor de prijs vanaf F 188.650,-. Advertentie geplaatst door [Firmanaam en omschrijving]."

Waarop later, veel later - tactisch journaal van 21 december - bleek dat:

"Gisteren gehoord mevr. Louwes over het mogelijk aankopen van een tweede woning. Haar ook de advertentie 00.15/05 "Lago Maggiore" getoond. Zij verklaarde deze advertentie te kennen. Zij heeft deze advertentie zelf uit een blad of krant gescheurd en op de stapel gelegd van de post. Het kan best zijn dat deze met Ernest is besproken maar dan in "dolle bui". Zij zijn in die omgeving op vakantie geweest en had daarom had ze deze advertentie er uit gescheurd. Ze verklaarde wel vaker zaken uit kranten te scheuren. Het is nooit aan de orde geweest om een tweede huis te verkopen [kopen?]."

Op 2 december wordt Louwes' auto onderzocht (tactisch journaal van die datum):

****Twee folders,(Z25.1/E00.05)*

-betreft foldertje over appartementen, Valras-Plage, Le Carayon-residence. Adressering: 5, Allees Paul Riquet 34500 Beziers / 37, Bd. Roger Audoux (face au stade) 34350 Valras-Plage. NoVert: 0800-367897.

-betreft folder over appartementen, Tecnocasa. In deze folder staan appartementen te koop aangeboden in Spanje. Op blz. 25/26 is de rechterbovenhoek omgevouwen. Mogelijk kan Louwes verklaren waarom hij zich aan het oriënteren is mbt een koopapp. in het buitenland."

Lekker suggestieve opmerking daar aan het slot. Maar Louwes redt er zich 'op het nippertje' uit, verhoor 13 december 1999:

"U vraagt mij welke klanten mij daar dan wel eens naar informatie hebben gevraagd mbt het wonen in het buitenland.

Dat waren bv [naam cliënt], wonende te Amsterdam. Deze man heeft huizen in Italië en Frankrijk. In Italië sinds kort en Frankrijk als sinds jaren. Dat komt meestal ter sprake bij het opmaken van de belastingstukken.

[naam andere cliënt], wonende te [adres, woonplaats] en sinds vorig jaar officieel wonende te Zwitserland. Ook heeft hij sinds 1 a 2 jaar een huis La Marbella te Spanje(..)

Ik ben dit jaar 5 dagen in Valras Plage op vakantie geweest. Ik stond daar op een camping. Volgens mij zat deze tussen de ruitenwissers, nadat ik de auto ergens geparkeerd had gehad. Het betrof dus de 1e 5 dagen van mijn zomervakantie dit jaar die eind juli begon. Ik denk dat U dit ergens heeft aangetroffen in mijn auto."

En:

"U toont mij nu een brochure uit Spanje.

Ik heb dat dit jaar meegenomen uit Spanje. Ik kon dat zo vanaf straat meenemen bij een makelaarskantoor. Het is afkomstig uit Cambrils. Ik denk dat u dat gevonden heeft in dezelfde kast als de poststukken waarover ik eerder sprak dan wel tussen de landkaarten/vakantiespullen op mijn kamer op de 1e etage.

U vraagt mij met welk idee ik deze brochure heb meegenomen.

Uit belangstelling mbt de huizenprijzen.

Ik kan U zeggen dat deze aan mij getoonde stukken niets met elkaar te maken hebben. Ik ben niet bewust bezig met de aanschaf van een huis/appartement in het buitenland. Ik heb als zodanig ook nooit met iemand over gesproken, muv [kennissen] zoals ik hiervoor verklaarde."

Lees ook wat er in het samenvattende PV van 17 januari 2000 van deze onzin werd gebrouwen:

" - verdachte een financieel motief kan hebben gehad.

- hier ook aanwijzingen voor zijn, gezien het openen van privérekeningen en de uitlatingen gedaan tegenover getuige [collega en mede-bestuurslid van de stichting] over o.a. de aankoop van appartementen.
- in zijn woning een advertentie is aangetroffen, die is geplaatst op 22 september 1999, betreffende de aankoop van een appartement in Italië.
- er geen enkele controle is op het beheren van het geld van de stichting door derden."

De vakantie, die Louwes uiteindelijk de das omdeed. Hij bracht uit elk van de bestemmingen één 'verdachte' reclamefolder mee. Gevolg: nóóit meer met vakantie met het gezin.

Een paar lessen voor iedereen, die zich bij voorbaat wil vrijwaren van verdachtmakingen van de kant van de politie:

- let goed op het gedrag van uw man of vrouw, in het bijzonder op het uitscheuren van advertenties.
- blijf op vakantie in Nederland.
- ruim tijdig uw auto en huis op.
- neem geen verantwoordelijkheid voor het afwickelen van een testament, de controle hierop is namelijk wettelijk niet goed geregeld en dat gaan ze niet het parlement, of de minister, maar ú aanwrijven.
- vermijd beroepen, waarin u met financiële zaken te maken krijgt.

- houd uw collega's op afstand; eigenlijk wilt u controle door uw collega's mogelijk maken, maar daar snapt de politie helemaal niets van.

Louwes' waakhond

De laatste waarschuwing betreft de verklaringen van Louwes' collega, die uitermate verward en wankelmoedig zijn en dat kun je de man nauwelijks verwijten. Hij werd namelijk aanvankelijk als medeplichtige beschouwd en formeel aangehouden. Louwes had de helft van het bedrag van de beheersrekening overgemaakt op een soortgelijke beheersrekening, die deze collega had geopend. Deze collega was als penningmeester in het bestuur van de stichting opgenomen en bij testament ook de opvolger van Louwes als executeur-testamentair. Zijn verklaringen moeten worden bekeken in het licht van een door de politie gekoesterde verdenking van medeplichtigheid. Daar hebben politie en justitie duidelijk geen problemen mee, ik wel. Ik denk dat onder deze omstandigheden afgelegde verklaringen met een korreltje zout genomen moeten worden (tactisch journaal 23 november 1999):

"[Penningmeester stichtingsbestuur] werd aan het eind van het gesprek behoorlijk emotioneel, aangezien het hem zeer zwaar op de maag ligt dat hij kennelijk nog steeds verdachte wordt gezien. Dit is iets wat hij geen plaats kan geven in zijn wereldje. Toen we na de middag zijn collega [naam andere collega] hoorden, begrepen we dat [penningmeester stichtingsbestuur] zich ziek had gemeld en naar huis was gegaan."

Dat deze collega effectief en in alle zichtbaarheid als controleur van Louwes optrad heeft de politie slecht begrepen. Dat konden zij weer geen plaats geven in hun 'wereldje'. Ook niet dat Louwes dat zelf zo geregeld had. Er was trouwens nog een andere collega in dit 'complot' betrokken. De secretaresse van het kantoor, was ook secretaresse van de stichting. Ook al heel openlijk. Daarnaast was de directe chef van Louwes vanaf het begin op de hoogte, gelezen het tactisch journaal van 20 november 1999:

"[De chef] omschrijft hem als een gedreven werker, die er prijs op stelt klanten voor de zaak binnen te brengen. Op de manier had Louwes ergens in de voorzomer ook aangegeven dat hij een executeurschap voor een klant had aangenomen(..)

[De chef] achtte het uitgesloten dat Ernst zich op deze manier probeerde te verrijken en ook controle technisch gezien zou dat volgens hem niet mogelijk zijn, zeker niet aangezien Ernst het als 'werk' had binnen gebracht bij de VVAA. En als je wilde frauderen, moest je al helemaal [penningmeester stichtingsbestuur] er niet bij betrekken. "

Al deze collega's wisten overal van en werden uiteindelijk *niet* als medeplichtig beschouwd. Kan iemand dit eens aan de politie en het OM uitleggen? En aan het Hof van Arnhem (2000)?

Arnhem 2000

In hoger beroep rookte Louwes dus een zware pijp, want na de vrijspraak voor de rechtbank in Zwolle (2000), werd Louwes met precies dezelfde bewijsmiddelen nu wel veroordeeld. De hele geschiedenis rond zijn werkzaamheden als executeur-testamentair werd hem zwaar aangerekend, lees het vonnis van 22 december 2000:

*"Voor de overtuiging dat verdachte het tenlastegelegde heeft begaan acht het hof nog van belang dat verdachte na het overlijden van mevr. [slachtoffer] het beheer zou krijgen over een aanzienlijk geldbedrag **alsmede** dat hij zich na het overlijden van mevr. [slachtoffer] heeft uitgelaten over een privé-besteding van een aanzienlijk geldbedrag te weten de koop van een huis in het buitenland.
(..)*

Uit de bewijsmiddelen blijkt voorts dat het verdachte na het overlijden van het slachtoffer te doen was om op in ieder geval onregelmatige wijze gelden te onttrekken aan de nalatenschap."

Het eerste deel van deze zinsnede (tot 'alsmede') is natuurlijk onzin en doet mij ernstig twijfelen aan het redeneervermogen van de betrokken juristen - of eigenlijk heb ik daar helemaal geen twijfel over: het is ernstig onder de maat. Hier staat immers dat het dragen van enige financiële verantwoordelijkheid kan leiden tot een verdenking of verzwaring van een aanwezige verdenking.

Het tweede deel ('alsmede') zou de verdachte juist vrijpleiten, immers een slimme crimineel zou zichzelf nooit zo in de kaart laten kijken.

Het derde deel van de motivatie is totaal niet onderbouwd. Het is zelfs in strijd met de voorliggende literatuur (A. Pitlo *Het Nederlands Burgerlijk Wetboek / 5 Erfrecht*, 1997).

Vooral de passage *in ieder geval op onregelmatige wijze* wekt verbazing, omdat een accountantsrapport Louwes juist had vrijgepleit van onregelmatigheden. Het lijkt erop dat het Hof zelf hier vlucht in verdachtmakingen bij gebrek aan bewijzen. De hele passage was zo minimaal onderbouwd dat deze verder moest worden ingevuld, om een cassatieprocedure mogelijk te maken.

Cassatie 2001

Dat is trouwens wel een heel vreemde procedure, die hierbij in werking trad. Ik roep in de herinnering dat een cassatie **binnen 3 maanden** moet worden ingediend. Pas na een aanvraag komt de volledige motivatie van het vonnis beschikbaar. Een idiote situatie. Want zonder cassatieaanvraag komt die motivatie er helemaal niet. Dan moet de veroordeelde het maar doen met een motivering uit de losse pols, zoals die hierboven staat. Nu, dat aanvullen van de motivatie kostte het Hof wel wat moeite, want de motivatie was niet op tijd gereed. Dit leidde tot een verzuiming bij de dienstdoende Advocaat-Generaal mr. Jörg op 9 oktober 2001:

"Dit wordt niet anders doordat de aanvulling met de bewijsmiddelen van de bestreden uitspraak eerst op 15 juni 2001 heeft plaatsgehad. Dat het zo lang heeft moeten duren bevreemdt mij wel aangezien ik mij niet kan voorstellen dat niet reeds ten tijde van het wijzen van het arrest de bewijsconstructie 'rond' was, juist omdat houvast in een veroordelend vonnis van de rechtbank in casu [Zwolle] ontbrak."

Nu, ik kan mij hier wél heel wat bij voorstellen. Bedenk dat het genoemde college ook vertrouwen had gesteld in de magie van een hond (*His Master's Voice*). Enfin, er komt vervolgens toch nog iets van een motivering op tafel, waaruit mr. Jörg stelselmatig citeert:

"(iv) Bewijsmiddel 9a [bewijsmiddel 9b wordt door Jörg nergens ter sprake gebracht, stelt mogelijk niets voor]
*Een rapport van de Regiopolitie IJsselland, Divisie C.R.O.D., Bureau Financiële Recherche, inhoudende dat het slachtoffer een testament heeft gemaakt waarbij zij haar gehele nalatenschap, afgezien van een aantal legaten, heeft bestemd voor een op te richten stichting, terwijl de aanvrager [=Louwes] is benoemd tot voorzitter van die stichting en tot executeur-testamentair. Voorts vermeldt dit rapport dat de penningmeester van de stichting heeft verklaard dat de aanvrager na het overlijden van het slachtoffer enkele malen opmerkingen heeft gemaakt over de aanschaf van goederen met geld van de stichting. **Onder meer heeft de aanvrager gesproken over het uit de stichting kopen van een huisje op Malta of in Spanje.** Ook heeft de aanvrager volgens dit rapport handelingen verricht die afwijken van hetgeen gebruikelijk is; zo heeft hij ten behoeve van de afwikkeling van de nalatenschap een privé-rekening geopend omdat de stichting niet bij de Kamer van Koophandel was ingeschreven, ofschoon de aanvrager ruim de tijd had gehad de stichting in te schrijven. Er is*

pas een bankrekening ten name van de stichting geopend nadat een lijfrenteverzekeraar te kennen had gegeven het geld niet op die privé-rekening te willen storten."

Dit bewijsmiddel omvat drie onderdelen.

- Het eerste is triviaal, Louwes was executeur-testamentair; daarmee kan nooit iets bewezen worden. Blijven er dus twee over.
- Het tweede onderdeel steunt op een verklaring, die in een volwassen rechtstaat niet toelaatbaar zou mogen zijn. De verklaring werd immers afgegeven, toen de genoemde penningmeester (collega van Louwes) als verdachte werd behandeld en zelfs enige tijd in hechtenis was genomen. De verklaring was dus afgelegd in een situatie dat de eerst getuige maar nu verdachte mocht liegen en aan de andere kant ook zo onder druk stond dat hij creatief met de waarheid om zou kunnen gaan. Dat hij onder druk stond, bleek al hierboven. Daarna werd hij nog enige malen gehoord, maar zijn verklaringen kunnen niet meer als onbesmet worden gezien, let ook op deze toevoeging (tactisch journaal 3 december 1999, mijn nadruk):

"Hij [de penningmeester] komt kort samengevat tot:

A. Wij zitten goed met Louwes;

*B Tijdens de afhandeling van erfenis had Louwes dingen en uitlatingen gedaan waarvan hij nu beseft dat het niet klopte, (o.a. het plan van Louwes in het buitenland een huis te kopen en beloftes in zijn richting, computer telefoon etc) [getuige] was tot de conclusie gekomen dat **e.e.a. hem weleens zijn baan bij de VVAA zou kunnen kosten**. Desondanks wilde hij zijn zegje doen."*

Let ook op de toevoeging 'nu beseft'. Wij praten hier over de waarde van een bewijsmiddel!

- Tenslotte eindigt bewijsmiddel 9a met een geweldige misser: de inschrijving bij de Kamer van Koophandel was niet op tijd op orde. Dat gegeven zou een criminele intentie verraden. Echter, de redenering, die hier wordt gebruikt, deugt niet. De aandrager van dit bewijsmiddel heeft zich totaal niet gerealiseerd dat het verkrijgen van een *bewijs van inschrijving* bij de Kamer van Koophandel wel iets anders is, dan je inschrijven bij de Kamer van Koophandel. Dat inschrijven bij de Kamer van Koophandel op zich vereist al meerdere stappen, die niet alle afhankelijk zijn van de actievaardigheid van de inschrijver. En pas dáárna kan van de Kamer van Koophandel een *bewijs van inschrijving* worden verwacht.

Een overzicht van een tijdlijn om een inschrijving te regelen en het bewijs ervan te ontvangen zou in het dossier beschikbaar moeten zijn om op dit punt een redelijk oordeel te kunnen vellen. Nu dat overzicht heb ik nog nooit gezien, noch ervan gelezen. Hier mijn versie, gebaseerd op gangbare bureaucratische termijnen, met nadruk op de data, waarvoor in het dossier steun is te vinden:

De stichting moest eerst officieel worden opgericht door de notaris (dat gebeurde overigens met terugwerkende kracht tot 13 september 1999).	7 oktober
Vervolgens werd een uittreksel van de stichtingsakte toegezonden aan Louwes.	11 oktober
Louwes meldde zich vervolgens telefonisch bij de KvK aan met het verzoek om toezending van de benodigde formulieren (conform de telefoongegevens van Louwes).	14 oktober
De KvK reageerde hierop met het opsturen van aanmeldingsformulieren, één voor de stichting en één voor iedere functionaris. Hierbij ook het verzoek kopieën van legitimatiebewijzen van de toekomstige bestuursleden bij te sluiten.	21 oktober
De formulieren met bijlagen moesten vervolgens weer worden teruggezonden.	4 november
Nu ontving de stichting een <i>inschrijvingsbewijs</i> van de KvK.	11 november
Met dit inschrijvingsbewijs kon de officiële rekening van de stichting worden geopend.	15 november

Overigens had men voor nadere precisering vragen aan de medebestuurders van Louwes kunnen stellen (zij moesten immers ook formulieren en legitimatiebewijzen aanleveren), evenals rechtstreeks aan de Kamer van Koophandel. In de verhoren van de medebestuurders werd hier niet specifiek naar gevraagd. Gezien de bewijsvoering, heeft men daar zijn vingers niet aan gebrand. Dit staat nog los van de vraag, hoeveel tijd Louwes beschikbaar had, naast zijn bestaande werkzaamheden, de bijkomende belasting door de organisatie van de uitvaart en de activiteiten om de legaten uit te keren. Ik kom daar nog op terug.

De tijdlijn is een schatting van de termijnen, die voor het verkrijgen van het bewijs normaal lijken, vooral als je van te voren weet dat je drie maanden de tijd hebt om de stichting actief laten worden. Voor een paar data is enige steun in het dossier te vinden (o.a. het telefoongesprek meteen na het bezoek aan de SNS-bank). Bedenk ook dat veel zaken nog gewoon via de post werden afgedaan. Ongetwijfeld had Louwes meer kunnen opschieten met de procedure. Maar dat hij in de loop van de afwikkeling van de erfenis met contanten opgezadeld zou worden, zal hem niet meteen zo duidelijk zijn geworden. Voor zover valt na te gaan, werd Louwes pas op 4 oktober van het ontstaan van deze complicatie op de hoogte gesteld (tactisch journaal 182). Toen had hij nog niet eens de papieren van de notaris ontvangen.

Op geen stukken na had het bewijs van inschrijving op 14 oktober aan de bankmedewerkster getoond kunnen worden. Hierachter een malafide intentie zoeken is zoeken naar een stok om de hond mee te slaan. Gezien de hierboven bekritiseerde traagheid van het Hof om zelf tijdig een motivatie van het vonnis te leveren, vormt dit alles bij elkaar een (on-)fraai staaltje van gebrek aan zelfkennis – bij de leden van het Hof uiteraard!

Vellinga heeft gelijk, maar krijgt het niet

In het herzieningsproces voor het Hof van den Bosch werd alsnog gesteld dat het gevonden motief onvoldoende was beargumenteerd:

"Bij de strafoplegging door het gerechtshof te Arnhem is in aanmerking genomen dat aan het bewezenverklarde feit financiële motieven van de verdachte ten grondslag hebben gelegen. Nu naar het oordeel van het thans in herziening oordelende hof het motief van de verdachte niet is komen vast te staan, wordt dit onderdeel van de redengeving niet overgenomen."

Vreemd genoeg is deze zinsnede opgenomen onder het kopje 'De opgelegde straf' en maakt dus geen onderdeel uit van de bewijsvoering. En in het oorspronkelijke vonnis dus wel. Een merkwaardige incongruentie. Kan allemaal in de Nederlandse rechtstraditie. De opgelegde straf werd ook niet verlaagd. Misschien is dat niet eens zo onlogisch. Zonder financieel motief moet Louwes immers nog een veel bloeddorstiger motief hebben gehad...

De Advocaat-Generaal mr. Vellinga was zich hiervan bewust, toen hij in zijn conclusie van 9 november 2004 in de cassatieprocedure na het arrest van Den Bosch, opmerkte:

"174. De vraag naar de voorbedachte raad is ter 's Hof's terechtzitting nauwelijks aan de orde geweest. In het requisitoir wordt geconcludeerd dat verdachte degene is geweest die het slachtoffer van het leven heeft beroofd. Daaraan wordt - kennelijk op grond van het bewezen geachte financiële motief - toegevoegd "Opzettelijk en met voorbedachten rade. Moord dus. En bijna perfect." Vervolgens wordt met voorbijgaan aan het bepaalde in art. 467 lid 1 jo. 474 en 476 Sv een gevangenisstraf geëist van vijftien jaar. Bij pleidooi wordt betoogd dat de verdachte dient te worden vrijgesproken, omdat niet bewezen is dat hij het slachtoffer opzettelijk van het leven heeft beroofd en wordt voorts bestreden dat de verdachte enig motief had het slachtoffer te doden. De mogelijkheid dat hij het slachtoffer wel van het leven heeft beroofd doch zich niet schuldig heeft gemaakt aan moord wordt niet besproken."

Vervolgens bespreekt Vellinga de jurisprudentie op dit punt en de directe aanleiding voor het Hof, om van voorbedachte rade te spreken: de moord werd in meerdere fasen uitgevoerd en liet daartussen de mogelijkheid over van kalm beraad en rustig overleg. Terecht merkt Vellinga op dat er helemaal geen bewijsmiddelen hiervoor zijn aangevoerd in het vonnis (steeds mijn nadruk):

*"199. Een en ander brengt mee dat **zonder nadere redengeving, die ontbreekt, niet begrijpelijk is hoe de bewezenverklaarde voorbedachte raad uit de gebezigde bewijsmiddelen kan worden afgeleid.**"*

In het hoofdstuk *Dwaalsporen* heb ik geschetst dat het wellicht een bewuste manoeuvre van de dader of daders was, om een verwarde of uitzinnige steekpartij te ensceneren en daarmee de aandacht van af te leiden van zichzelf.

Vellinga vond dan ook - mijns inziens terecht - dat dit opnieuw moest worden bekeken:

*"212.(..)Is er sprake van voorbedachte raad, dan kan de rechter de oorspronkelijke veroordeling, uitgesproken door het gerechtshof te Arnhem handhaven. Zo nee, dan kan deze worden vernietigd en een veroordeling worden uitgesproken voor doodslag. Ook deze mogelijkheid verwerp ik. Een dergelijke beslissing zou de feitenrechter teveel belemmeren in zijn onderzoek van de zaak. Dat zou weliswaar beperkt kunnen blijven tot de vraag of de verdachte met voorbedachte raad heeft gehandeld, **maar dat voorkomt niet dat de toedracht van de levensberoving opnieuw moet worden onderzocht.** Bovendien komt de rechter wel in een heel merkwaardige situatie terecht wanneer hij zou moeten oordelen over voorbedachte raad in geval hij op grond van dat nieuwe onderzoek zou twijfelen aan verdachtes daderschap."*

Met andere woorden, Vellinga voelde nattigheid; waarschijnlijk heeft hijzelf zich verdiept in de (eigenlijk nergens) veronderstelde modus operandi van het misdrijf en aangevoeld dat er teveel niet klopte.

De Hoge Raad ging uiteindelijk niet mee in dit oordeel:

*"4.3. Zoals de Hoge Raad, in navolging van eerdere jurisprudentie, in zijn arrest van 27 juni 2000, NJ 2000, 605 heeft geoordeeld, is voor een bewezenverklaring van voorbedachte raad - in deze zaak in de op moord toegesneden tenlastelegging en bewezenverklaring nader uitgedrukt met de woorden "na kalm beraad en rustig overleg" - voldoende **dat komt vast te staan dat de verdachte tijd had zich te beraden op het te nemen of het genomen besluit**, zodat hij de gelegenheid heeft gehad na te denken over de betekenis en de gevolgen van zijn voorgenomen daad en zich daarvan rekenschap te geven (vgl. HR 11 juni 2002, LJNAE1743)."*

Waarbij de Hoge Raad volgens mij over het hoofd zag dat Vellinga had betoogd dat het Hof had verzuimd de bewijsmiddelen aan te wijzen, die dat '*kalm beraad en rustig overleg*' mogelijk maakten. Zo is nergens bewezen dat het slachtoffer na de verwurging nog leefde. En als er al een poging daartoe is gedaan, dan was dit nog steeds niet gedaan door een relevante deskundige. De enige relevante deskundige (patholoog-anatoom) liet de doodsoorzaak in het midden, waardoor het ook in het midden is gebleven, of de gelegenheid tot '*kalm beraad en rustig overleg*' zich wel heeft voorgedaan (*Dwaalsporen: Bloed, Knoeiwerk NFI: Bloedzaken*).

Deze hele historie verduidelijkt nog eens, hoe nalatig het is geweest dat niemand zich vanuit een positie van deskundigheid gebogen heeft over de betekenis van alle sporen, die het technisch onderzoek naar het delict heeft opgeleverd. Er worden twee profilers in het dossier genoemd. Uiteindelijk is van hun diensten geen gebruik gemaakt, dan wel is er geen melding gemaakt van hun bevindingen. De regie ontbreekt totaal.

De Haan kraait de eerste maal

Ook al was het motief van tafel, Bas Haan weet in zijn boek *De Deventer Moordzaak - Het complot ontrafeld* (2009) het er weer bovenop te krijgen (mijn nadruk):

"Bovendien opende hij de privérekening al op donderdag 14 oktober terwijl hij het geld pas op vrijdag 15 oktober ophaalde. Zelfs in die ene dag had hij nog tijd genoeg om een inschrijving bij de Kamer van Koophandel te regelen en een stichtingsrekening te openen."

Bas Haan heeft zo te lezen geen idee, hoe ambtelijke molens werken. En geen inzicht in de agenda van Louwes die de hele ochtend 'vast zat' in de woning van de overledene en vervolgens nog naar het kantoor in Zwolle vertrok (telefoongegevens). Pas vlak voor sluitingstijd kon hij nog net het geld storten in Lelystad. Haan heeft nog meer onrealistische ideeën, zoals:

"Bij het openen van de rekening had hij heel eenvoudig het geld kunnen storten op een tijdelijke rekening van het grote accountants- en beleggingsadvieskantoor waarvoor hij werkte, de VVAA."

Het komt bij Haan niet op dat dit nu juist *niet* mag, de gelden moesten per se in bezit van Louwes blijven, anders schond hij zijn mandaat. Hier neemt Haan - zonder onderbouwing te geven - aan dat Louwes dat geld zomaar op deze rekening had kunnen storten en weer weghalen. Daarvoor zijn machtigingen nodig. Louwes was belastingadviseur, het ligt niet erg voor de hand dat hij die machtigingen had.

"Bovendien beschikte hij al over een Kamer van Koophandel-nummer omdat hij ooit een eenmansbedrijf had opgericht."

Wat Haan hier suggereert, zou nog erger geweest zijn dan de oplossing, die Louwes in samenspraak met de lokettiste van de SNS-bank koos. Dan had Louwes het geld op een rekening gestort, die niets te maken had met de erven Wittenberg, maar alles met Louwes zelf.

Door anderen is een redelijker suggestie gedaan; Louwes had geld kunnen storten op de ING-rekening van de weduwe, die rekening was nu eigenlijk van hem. Dit lijkt een eenvoudige oplossing, maar dat is het niet aangezien de ING een limiet hanteert voor stortingen op eigen rekening; deze lag destijds op f. 1000,- per dag. Het zou Louwes dus weer niet helpen, want hij moest het twintigvoudige bedrag stallen. Kortom datgene wat Louwes deed, in samenspraak met de bankmedewerkster, was na het afstrepen van allerlei andere mogelijkheden onvermijdelijk geworden. Anders had hij het geld in een enveloppe mee naar huis moeten nemen. Aangenomen dat Louwes zich dat allemaal al realiseerde op dat moment.

Tenslotte wil ik nog even verduidelijken, dat Louwes nogal al wat meer aan zijn hoofd had, dan de inschrijving bij de KvK te regelen. Op 19 november haalde de recherche een bruine koffer met documenten op bij het kantoor van Louwes in Zwolle. Op 20 november werd deze koffer nader bekeken, hier zaten de stukken voor de afwikkeling van de uitvaart en nalatenschap van mevrouw Wittenberg in: ik geef het verslag weer, niet zozeer, omdat het interessante lektuur betreft - voor iedereen, die wel eens een nalatenschap heeft moeten regelen zal de inhoud wel bekend voorkomen - maar vooral om nog eens te laten zien, wat voor een lading werk zoiets vertegenwoordigt. En lees vooral de afsluitende zin (mijn nadruk), welke totaal in strijd is met de wijze, waarop het rechercheteam en in commissie Bas Haan Louwes vervolgens benaderde (en benadeelde).

"942 Esh/JB 991120 15.25 Bruine ordnerkoffer B.18.01.01.

De bruine koffer van VE Louwes onderzocht en daarin de volgende van belang zijnde stukken aangetroffen:

- copieen concept testament met aantekeningen;*
- brief van de notaris met het verzoek aan Louwes om het testament te bekijken voordat het definitief is;*
- brief van Louwes aan de notaris met opmerkingen over het testament en daarbij de opmerking dat het een praalstuk is dat met mevr.Wittenberg besproken zal worden in augustus 1999;*
- brieven van Louwes aan diverse instantie's mbt opzeggen abonementen en dergelijke;*
- brieven van Louwes naar personen en instellingen waarin wordt kennisgegeven van het overlijden van mevr.Wittenberg;*
- brieven aan gelegateerden uit het testament met de mededeling welk bedrag is nagelaten met het verzoek te berichten of het legaat wordt geaccepteerd en het verzoek copieen legitimatie en bankafschrift te zenden;*
- bankoverschrijvingsformulieren met daarop de bedragen overgemaakt aan gelegateerden;*
- het origineel van de brief mbt de grafrechten opgemaakt en getekend door [grafbeheerder] uit Raalte;*
- advertentie uit de Telegraaf mbt oproep aan [gelegateerde]s;*
- correspondentie aan de Zwolsche Algemeene;*
- correspondentie aan kantoor [] in Epe;*
- berekeningen van de legaten ivm de successie;*
- correspondentie met de begrafenis*
- onderneming NUVA met rekeningen van de begrafenis;*
- correspondentie met de steenhouwerij uit Zutphen mbt het graf;*
- correspondentie met [] in bussum mbt afkoop beleggingen; correspondentie met de ING bank met verzoek bankoverschrijvingen te verzenden op naam van de Erven Wittenberg-Willemen;*

Uit de inhoud van de koffer blijkt dat daar alles in is te vinden dat te maken heeft met de uitvoering en afwikkeling van het testament conform de wensen van het slo."

De Haan kraait een tweede maal

Haan realiseerde zich inmiddels - in zijn boek - dat zijn overwegingen hierboven niet zo relevant zijn, het gebeuren vond immers plaats na de dood van de weduwe, terwijl het motief al tijdens de moord bestaan moet hebben. Maar dan vindt hij iets dat voor hem de zaak volledig deed kantelen:

"Mijn aarzeling is in één keer weg als ik in de herfst van 2006 een nieuw document in handen krijg: het concepttestament dat Louwes voor de weduwe maakte. Het is een document waarvan tot mijn verbazing geen kopie in het oorspronkelijke strafdossier zit."

Dat Haan verbaasd is, verbaast mij nu weer, want Haan was wel degelijk op de hoogte van de onvolledigheid van het dossier en de vele onnauwkeurigheden erin; dat bewijst de inhoud van zijn eigen boek. Ik houd het maar op een onterecht gebruikte hyperbool.

Het gaat hierbij om een schrijven van 23 juli 1999, waarmee Louwes de wensen van de weduwe met betrekking tot het nieuwe testament overbracht naar haar notaris en trachtte deze vorm te geven in concrete voorstellen. Haan viel intussen over deze passages:

"Mevrouw Wittenberg heeft aan ondergetekende [demo: Louwes] verzocht als executeur-testamentair te willen fungeren.

(..)

Ondergetekend zal daartoe in het bestuur van de stichting plaatsnemen - en zo nodig - deskundigen aanstellen teneinde mede het bestuur te vormen.

In het kader van uitvoering van de wilsbeschikking dient het een executeurschap met bezit te betreffen; de bewindvoerder dient de vrijheid te hebben geheel zelfstandig over het vermogen te beschikken. De executeur en de bewindvoerder zullen het recht hebben voor beide taken zelfstandig een opvolger te benoemen."

Wat precies Haan hierin zo frappeerde, wordt maar met moeite duidelijk, hij schrijft o.m.:

"Van Mourik, zelf notaris, vermoedt hoe het komt dat de notaris van de weduwe vervolgens een streep door het concept heeft gehaald: 'Die notaris heeft waarschijnlijk lont geroken en die heeft gedacht: dat gaan wij zo niet doen.'

De notaris zelf wil, gezien zijn beroepsgeheim, niets over de zaak zeggen."

Die notaris heeft wel degelijk iets gezegd, daar kom ik nog op terug. Overigens, die van Mourik is hoogleraar notarieel en privaatsrecht in Nijmegen. De zoveelste blunderende hoogleraar in dit dossier. Let op dat zowel Haan en Van Mourik niet weten, waarom de notaris de tekst van Louwes zo niet overnam. Zij vermoeden iets. En het is een beetje vreemd dat ik dat wél weet, gewoon als techneut. Als techneut heb ik het standaardwerk over erfrecht geraadpleegd dat op het moment van de afwikkeling maatgevend was, het eerder genoemde *A. Pitlo Het Nederlands Burgerlijk Wetboek / 5 Erfrecht, 1997 (Pitlo/Van der Burght)*. Professor Pitlo overleed in 1987, maar zijn levenswerk wordt nog steeds up-to-date gehouden. Dat niet iedereen deze pil, zo zwaar als een baksteen wil doorworstelen, daar kan ik wel begrip voor hebben. Maar Van Mourik had toch wel beter moeten weten.

De situatie is heel duidelijk. Louwes moest, in het geval van overlijden optreden als boedelredderaar en dat vereist de bevoegdheden van een executeur-testamentair met recht van bezit. Minder kan gewoon niet. Dat betekent dat je alleenheerser over de erfenis bent. Een andere vorm bestaat ook niet. Pitlo is daar heel expliciet over. De wet heeft het gewoon niet anders geregeld. Maar Louwes komt in zijn 'concept' met een aanvullende oplossing: de *bewindvoerder*. En dat is een missertje. Een kleintje maar, want de bevoegdheden van een bewindvoerder lijken sterk op die van een executeur-testamentair met recht van bezit. Alleen de omstandigheden zijn anders: een bewindvoerder neemt de rechten van een erfgenaam waar, die om de één of andere reden niet handelingsbekwaam geacht wordt (door de erflater). Een bewindvoerder voert dus het bewind ten

behoefte van een natuurlijk persoon. Bij een stichting werkt dat gewoon anders, hier hoort geen bewindvoerder bij. Nu is een rechtspersoon de erfgenaam. Het bestuur ervan, bestaande uit drie personen dient de executeur-testamentair te controleren. In dit geval waren Louwes' medebestuurders de controlerende factor. Daarnaast is het oprichten van een kascommissie, bestaande uit minstens twee leden buiten het bestuur om verplicht. Voorts, maar dat schrijft Haan er allemaal niet bij, werden in het testament de statuten van de stichting geregeld.

Dat Louwes na het overlijden van mevrouw Wittenberg het mandaat kreeg van executeur-testamentair met recht van bezit, blijkt duidelijk uit de acties die hij ondernam:

- hij spoorde de legathouders op en betaalde ze uit;
- hij verkocht de boedel, en volgens de regels van "Pitlo" zeker niet onderhands, zoals Bas Haan in zijn onwetendheid had willen zien gebeuren;
- hij vorderde uitbetaling van financiële vorderingen, zoals de levensverzekering, die maar niet afkwam.

In 'Erfrecht' staat het als volgt geformuleerd:

"Voorts brengt zijn bezit de bevoegdheid mee zakelijke en persoonlijke acties voor de nalatenschap in te stellen. Zijn zorg voor de uitvoering van de uiterste wil en zijn bijstand aan de erfgenamen ter zake van de verdeling (artt. 1058 en 1061) krijgen pas door het bezit een reële betekenis. (...) Ten overvloede: de executeur zonder bezit kan uiteraard geen legaten uitkeren, evenmin kan hij goederen uit de boedel verkopen. [1060] De executeur met bezit komt de uitsluitende bevoegdheid toe vorderingen ook in rechte in te stellen."

Dat Louwes deze volledige bevoegdheid bezit, blijkt ook uit het commentaar van de betrokken notarissen (tactisch journaal 28 oktober 1999):

"De notarissen gaven aan dat achteraf het testament lezend zij tot de conclusie kwamen dat het so heel veel vertrouwen moet hebben gehad in Louwes omdat zij alleen Louwes had aangewezen als voorzitter en geen andere bestuursleden."

Kortom, de notaris heeft inhoudelijk nergens een streep doorgehaald, maar alleen wat meer correcte termen gekozen.

Haan gaat nog op een ander punt de mist in:

"Louwes wordt, als dit daadwerkelijk in het testament zou komen te staan, niet alleen executeur-testamentair en bewindvoerder maar ook voorzitter van het stichtingsbestuur. Daarbij kan hijzelf bepalen of het nodig is om ook nog anderen in het bestuur te laten deelnemen. Hij kan dus ook in zijn eentje het bestuur van de stichting vormen, wat opmerkelijk is voor een fiscaal jurist die niets weet van de hulp aan psychiatrisch patiënten."

Maar was hij dat van plan, als je verder leest:

Ondergetekend zal daartoe in het bestuur van de stichting plaatsnemen - en zo nodig - deskundigen aanstellen teneinde mede het bestuur te vormen.

Hier staat dus niet dat Louwes in zijn eentje het bestuur zou vormen. Hier staat een overweging, ook deskundigen in het bestuur op te nemen. Louwes nam daadwerkelijk plaats in het bestuur, samen met twee kantoorgenoten van het VVAA en had al contact gelegd met een psychiater om een meer inhoudelijke start te maken. De afspraak was al gemaakt, maar de arrestatie van Louwes doorkruiste zijn plannen. De reeds eerder genoemde collega van Louwes - de penningmeester - was al tijdens het opstellen van het testament bij de plannen betrokken, hij was bij testament ook als de eventuele opvolger van Louwes aangesteld.

Overigens in de marge: Haan meldt wel dat deze brief (*concepttestament* is teveel gezegd) niet in het dossier voorkomt, maar verzuimt te melden, hoe de brief dan wel in zijn bezit is gekomen. Toch

is kennis daarover wel relevant. Een mogelijke bron ligt in de familie en/of kennissenkring van het slachtoffer. Ik meldde al dat het slachtoffer hiermee - deels - een slechte relatie had. Ook is dit het moment, om te vermelden dat de familie actieve stappen heeft ondernomen, om Louwes te controleren, terwijl dat helemaal niet kon (ik wees al op de regels bij 'Pitlo'). Uiteindelijk wisten familie en kennissen de controle over de stichting weer te bemachtigen, tegen de uitdrukkelijke laatste wil van de weduwe in. En de kennis over die laatste wil steunt niet alleen op de verklaring van Louwes, maar wordt ook gedekt door andere verklaringen, zoals die van de zogenaamde 'klusjesman'. En indirect ook door de verklaringen van andere familieleden en kennissen die niets van het gewijzigde testament bleken of zeiden te weten, dus duidelijk door mevrouw Wittenberg buitenspel waren gezet.

De Haan kraait de derde maal

Bij de vorige kraai was het al onduidelijk, wat Haans punt nu eigenlijk was. Dat de notaris ergens een streep door gehaald had, was immers totaal niet gedocumenteerd en werd door de notaris zelf feitelijk weersproken.

Haan heeft nog zo'n typisch punt, nu één dat handelt over een vermeende discrepantie tussen meerdere lezingen, die Louwes zou hebben gegeven over het ontstaan van en het uitvoering geven aan het idee 'stichting'. Hij is echter zeer vaag of verwarrend over de bronnen, die hij citeert. Eerst stelde Haan:

*"Louwes heeft **altijd** gezegd dat hij nauwelijks iets van erfenissen wist en dat hij alleen maar uitvoerde wat de weduwe wilde. Daarbij zou de weduwe zich hebben laten adviseren door iemand van de bank."*

De nadruk heb ik aangebracht, omdat Haan vervolgens gaat vertellen dat Louwes dat **niet altijd** gezegd zou hebben. Een redenering, gebouwd op tegenspraak van Haan met zichzelf. Eerst refereerde Haan aan een uitspraak van Louwes tijdens zijn eerste proces:

"Het idee voor de oprichting van de stichting kwam van de heer [naam beleggingsadviseur] van de bank"

Dat klopt dus. Dan stelt Haan:

"Maar in zijn manuscript dat hij in 2002 in de gevangenis schreef, staat iets heel anders over het idee van een nieuw testament. Daarin beschrijft Louwes namelijk dat het allemaal zijn idee was."

Lezende in het boek van Bas Haan, verwacht je nu dat hij hiervan een voorbeeld geeft, liefst een citaat. Nee dus. Pas wat later volgt dit citaat, toegeschreven aan Louwes' manuscript:

"Ik had goed begrepen hetgeen mevrouw Wittenberg geregeld wilde hebben. Het betrof voornamelijk het idee van de hulp aan uitbehandelde psychiatrische patiënten, maar ook in een aantal legaten wilde zij eigenlijk wel een wijziging aanbrengen. Uit haar reactie op mijn vraag begreep ik dat zij niet eens wist dat zoiets zomaar mogelijk was, zodat ik haar uitlegde dat bij een gewenste wijziging in feite een nieuw testament wordt opgemaakt, waardoor het oude exemplaar vervalt. Deze informatie was merkbaar een opluchting voor haar en zij vroeg mij meteen hoe zij zoiets moest aanpakken.

(..)

Ik stelde daarom voor dat zij haar gedachten omtrent een nieuw testament in haar eigen woorden op papier zou zetten."

Hier staat dus - voor zover ik begrijpend lezen onder de knie heb - dat mevrouw Wittenberg iets geregeld wilde hebben. Volgens Haan is dit alles in flagrante tegenstelling tot hetgeen Louwes in

het internetdocument *Mijn eigen zaak in eigen woorden* had verwoord. Dit komt uit de versie die vanaf 2004 op het net staat:

"Toen ik in het voorjaar 1999 de papieren kwam ophalen teneinde de belastingaangifte over 1998 te verzorgen, wilde zij iets met mij bespreken. Zij was kort daarvoor bij een bankadviseur geweest die zij en haar man al jaren kenden. Zij had met hem besproken dat het altijd de wens van haar en haar man was geweest dat na hun beider overlijden hun vermogen zou worden bestemd voor de tijdelijke opvang van uitbehandelde psychiatrische patiënten die na hun behandeling tussen wal en schip dreigden te vallen.

De bankadviseur had haar geadviseerd om hierover contact op te nemen met haar belastingadviseur. Blijkbaar hadden zij toch wat nader over het onderwerp gesproken want zij vertelde mij dat de bankman had gesproken over de mogelijkheid van een stichting waarbinnen zo'n doel zou kunnen worden gerealiseerd.

(..)

In de serie 'Belastingwijzers' bestaat een boekje over de stichting waar je al dergelijke informatie kunt vinden. Met deze kennis en de ingevulde aangifte bezocht ik haar nadien. Ik vertelde haar over de mogelijkheid om bij testament te bepalen dat er op het moment van overlijden een stichting kan worden opgericht waaraan een vermogen kan worden nagelaten waarmee een gewenst doel zal worden verwezenlijkt."

Hier staat volgens mij in helder Nederlands dat Louwes kwam met een oplossing voor de wens van de weduwe een stichting op te richten, net zoals in het fragment, waarmee Haan zwaait. Haan stelt nu (steeds mijn nadruk):

*"Maar die lezing is, afgaande op Louwes' eerdere manuscript, **opnieuw een leugen**. Het hele idee van een nieuw testament, waarin de oprichting van de stichting opgenomen werd, kwam van Louwes zelf."*

Waar de leugen zit, ik krijg het niet boven water en ook niet, hoeveel leugens ik al had moeten opmerken.

Wellicht wil Haan hier de indruk achterlaten dat ook het hele idee van een stichting uit de koker van Louwes kwam. Maar dat wordt toch echt tegengesproken door twee echtparen uit de onmiddellijke omgeving van de weduwe, die achtereenvolgens verklaren volgens het tactisch journaal 28 september 1999:

*"Ze [kennissen van de weduwe] weten dat er een testament was. SO heeft verteld dat ze een stichting wilde. Zij had dit al verteld **kort na de dood van Willem**."*

en het tactisch journaal 3 november 1999:

*"De fam [andere kennissen van de weduwe] was in ieder geval niet verbaasd over het feit dat er een "Dr. Wittenberg Stichting" in het leven werd geroepen, waar het grootste deel van het vermogen, naar men aannam naar toe zou gaan. **Daarover had Willem Wittenberg tijdens zijn leven vaak gesproken, evenals Jacquélien**."*

Ik kan in het hele relaas van Bas Haan geen enkele aanwijzing ontdekken voor kwaadwillende initiatieven van Louwes. Hij probeert hier Louwes alleen maar zwart te maken door te zwaaien met de term 'leugen'. En dat zo vaak mogelijk.

Daar moet op gedronken worden

Ik reken het niet tot mijn taak de Deventer Moordzaak alsnog op te lossen en de dader(s) aan te wijzen. Ik vind dat ik al tot de grens ga, door op te merken dat de dader een vals spoor achterliet,

door een sleutelbos naast de hand van mevrouw Wittenberg te leggen, terwijl duidelijk is dat zij helemaal niet in de woonkamer was ten tijde van de moord (*Dwaalsporen*).

Ook heb ik verwezen naar een eventueel DNA-spoor dat opheldering zou kunnen bieden (*Knoeiwerk NFI*). In verband met dit laatste is het niet onbelangrijk dat er achteraf toch nog haren op de folies van de Technische Recherche zijn gevonden, terwijl voordien was gemeld dat die er niet opzaten. In een enkel geval zouden die geschikt zijn voor DNA-analyse....

Maar als we over de zucht naar financieel gewin spreken, is een episode van jaren later toch wel significant. We lezen mee in De Stentor van 18 februari 2005:

"Drie van de vier bestuursleden van de Dokter Wittenberg Stichting hebben goede sier gemaakt met een deel van de nalatenschap van de vermoorde Jacqueline Wittenberg. Dat deden ze door een zorgvuldig aangelegde collectie wijnen buiten het testament van de Deventer weduwe te houden en onderling te verdelen. Nog geen twee weken voor haar gewelddadige dood herriep de kinderloos gebleven Jacqueline Wittenberg al haar eerdere wilsbeschikkingen en benoemde ze de nog op te richten Dokter Wittenberg Stichting tot enige erfgename. Ze bepaalde daarbij dat de opbrengst van al haar bezittingen ten goede moest komen van de stichting.

Bij de uitvoering van haar testament was niet duidelijk waar een als belegging bedoelde voorraad wijnen, ruim vijfhonderd flessen, zich bevond. Die lag opgeslagen bij Safe Ruimte Verhuur in Den Bosch, zo bleek achteraf. In plaats van de partij wijn alsnog te veilen, besloot het stichtingsbestuur die onderling te verdelen."

Het bericht vervolgt niet met het bekend maken van een aantal arrestaties wegens diefstal, maar slechts met een vermanend vingertje (mijn nadruk):

*"Volgens geraadpleegde notarissen is daarmee de laatste wilsbeschikking van de weduwe Wittenberg met voeten getreden. Zij noemen het **allesbehalve respectvol**. De voorraad Bordeaux-wijnen uit onder andere 1988 en 1990 vertegenwoordigde een waarde van vele duizenden euro's. Bij de verdeling kreeg de voorzitter van de Dokter Wittenberg Stichting veertien dozen met elk twaalf flessen, een bestuurslid tien dozen en ook de penningmeester was goed voor tien dozen. De broer van de in 1999 om het leven gebrachte weduwe deelde eveneens in de wijncollectie. Ook hij kreeg tien dozen toebedeeld."*

Dus snel rekenend werden hier cadeautjes van rond de €4000 uitgedeeld aan elkaar, immers zouden de flessen eind 2000 al 70 gulden per stuk waard geweest zijn en een waardevermindering zal wel niet opgetreden zijn. De club onttrok op deze manier een aardig bedrag aan het vermogen van de Stichting.

Commissaris Visscher sprak er zelfs in 2019 nog schande van. Alleen dacht hij daarbij aan Louwes. Het was hem kennelijk ontgaan dat Louwes op dat moment al voor de tweede keer vast zat en ook nog eens geheelonthouder was. Maar dat was natuurlijk een dwaalspoor. In de gedachtegangen van Visscher uiteraard.

Commissaris Visscher in de Stentor van 21 september 2019:

"Louwes richtte een stichting op om het geld te beheren, maar hij stortte het geld op zijn eigen rekening. Hij verdeelde meteen de voorraad wijn met een waarde van enkele duizenden euro's."

Niet gehinderd door een werkend geheugen. Nog een citaat van de commissaris in de Stentor:

"En je hebt nu eenmaal toprechercheurs en mindere goden."

Zelfkennis? Ik ben bang van niet.